



NOTAT til Folketingets Europaudvalg og Miljø- og Fødevarerudvalg

om Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) om ajourføring og ændring af listen over invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan, som fastsat i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2016/1141 i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1143/2014 (komitesag)

Resumé

Kommissionen udsendte 29. maj 2017 forslag til gennemførelsesforordning om ajourføring og ændring af listen over invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan, som fastsat i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2016/1141 i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1143/2014 til komitéafstemning. Listen træder i kraft på tyvendagedagen efter offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende.

Forslaget vurderes at ville have en positiv påvirkning af miljø-, natur- og sundhedsbeskyttelsesniveauet i både Danmark og EU.

Det vurderes, at forslaget vil medføre statslige meromkostninger, hvis alle 12 arter kommer på EU-listen. Forslaget vurderes ikke at have væsentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Der skal stemmes om forslaget i Komitéen for Invasive Arter den 19. juni 2017.

Regeringen agter at stemme for forslaget.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag om Kommissionens gennemførelsesforordning om ajourføring og ændring af listen over invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan, som fastsat i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2016/1141 i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1143/2014.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 4, stk. 1 og stk. 2 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) Nr. 1143/2014 om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter.

Iflg. forordningen skal der, på baggrund af en videnskabeligt baseret risikoanalyse, opstilles og ajourføres en liste over ikke-hjemmehørende invasive arter, som er problematiske på EU-niveau, og som herefter reguleres igennem forordningen via en række forbud og forpligtelser.

Forslaget behandles i en undersøgelsesprocedure i Komitéen for Invasive Arter, der er omhandlet i artikel 27, stk. 1. Det forventes, at listen fremsættes samlet til afstemning. Afgiver komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget, idet Kommissionen inden for to måneder kan forelægge komitéen et ændret forslag eller indenfor en måned kan forelægge forslaget for appeludvalget. Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen vedtage forslaget eller indenfor to måneder forelægge komitéen et ændret forslag eller indenfor en måned forelægge forslaget for appeludvalget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver appeludvalget ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal kan Kommissionen vedtage forslaget.

Forslaget er sat til afstemning på mødet i Komitéen for Invasive Arter den 19. juni 2017.

Formål og indhold

Kommissionen foreslår med gennemførelsesforordningen en opdatering af EU-listen med supplerung af den første liste over invasive ikkehjemmehørende arter, som indeholder 37 arter, med 12 nye invasive arter. Listen er fastlagt på grundlag af de kriterier, der er fastsat i forordning (EU) nr. 1143/2014 artikel 4, stk. 3, og som opfylder de betingelser, der er fastsat i samme forordnings artikel 4, stk. 6, hvoraf det fremgår, at der skal tages hensyn til gennemførelsesomkostningerne, omkostningerne ved ikke at handle, omkostningseffektiviteten og de socioøkonomiske aspekter.

Forslaget til listen indeholder følgende arter: nilgås, alligator-urt, kæmpe-silkeplante, mammutblad, japansk styltegræs, forskelligbladet tusindeblad, mårhund, bisamrotte, lampepudsergræs, smalbladet vandpest, kæmpe-bjørneklo og kæmpe-balsamin.

Kommissionen har på grundlag af de tilgængelige videnskabelige oplysninger og den risikovurdering, der er foretaget i henhold til artikel 5, stk. 1, i forordning (EU) nr. 1143/2014, konkluderet, at alle de kriterier, der er fastsat i artikel 4, stk. 3, i nævnte forordning, er opfyldt for de 12 invasive ikkehjemmehørende arter. Kommissionen har også konkluderet, at disse invasive ikkehjemmehørende arter alle opfylder de betingelser, der er fastsat i artikel 4, stk. 6, i forordning (EU) nr. 1143/2014. Kommissionen har haft listen i intern høring i Kommissionen samt til høring hos WTO.

Seks af arterne på listen er allerede etableret i Danmark, og Kommissionen anerkender, at der kan være tilfælde, hvor det ikke er muligt at udrydde disse arter på en omkostningseffektiv måde. Kommissionen mener, at det er hensigtsmæssigt at opføre disse arter på EU-listen, da der findes andre omkostningseffektive foranstaltninger, der kan gennemføres, herunder forbud mod salg og hold, som alle arterne vil blive omfattet af.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Regler, der er nødvendige for at anvende forordningen om invasive arter samt begge tidligere vedtagne gennemførelsesforordninger her i landet, er fastsat ved bekendtgørelse nr. 1088 af 18/07/2016 (tilladelsesordning, kompetent myndighed, kontrol og straf). Denne er udformet, så den henviser til den til enhver tid gældende EU-liste, men dog således at der i bekendtgørelsen er henvist specifikt til gennemførelsesforordning 2016/1141, og EU-listen er også en del af bekendtgørelsen.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Vedtagelsen af gennemførelsesforordningen vil, jf. ovenfor kræve en ændring/opdatering af den gældende bekendtgørelse.

Statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser

De statsfinansielle konsekvenser omfatter omkostninger til administration, håndtering af spredningsveje, overvågning og kontrol samt bekæmpelse af arter på EU's invasivliste, som allerede findes i Danmark. For nogle af arterne kendes den nuværende udbredelse og bekæmpelsesniveau i Danmark ikke. I forbindelse med implementeringen kan ny viden fremkomme, der kan ændre omkostningsniveauet.

Hvis det lykkes at begrænse listen til de ni arter, som Danmark vil arbejde for (nilgås, alligator-urt, kæmpe-silkeplante, mammutblad, japansk styltegræs, forskelligbladet tusindeblad, mårhund, bisamrotte, lampepudsergræs), er meromkostningerne estimeret til 1,9 mio. kr./år for administration, overvågning mm. samt 3-4,3 mio. kr. / år til bekæmpelse af bisamrotte og mårhund, dvs. i alt 4,9-6,2 mio. kr./år

I forhold til kæmpebjørneklo er de nuværende statslige og kommunale bekæmpelsesomkostninger for kæmpebjørneklo tilsammen estimeret til 22,5 mio. kr./år. Det vurderes, at den eksisterende indsats lever op til forordningens krav til bekæmpelse.

De samlede statslige meromkostninger for forslaget vurderes derfor til mellem 5,1-24,9 mio. kr./år, afhængigt af omfanget af kommunernes frivillige indsats og inklusiv evt. udgifter på 0,2 mio. kr. til smalbladet vandpest-udredelsesarbejde. Hertil kommer evt. omkostninger til bekæmpelse af kæmpebalsamin og smalbladet vandpest. Det skal bemærkes, at udgifter til bekæmpelse og/eller udryddelse af kæmpebalsamin og smalbladet vandpest potentielt set kan være høje. Begge arter eksisterer i Danmark, men på nuværende tidspunkt udestår der viden om arternes udbredelse samt bekæmpelsesmetoder, hvorfor et konkret skøn på udgiftsniveauet ikke er muligt. Der igangsættes efter planen et projekt medio 2017 med henblik på at få kortlagt arternes udbredelse i Danmark, hvis de kommer på EU-listen.

Evt. statsfinansielle konsekvenser afholdes, jf. budgetvejledningens retningslinjer, indenfor ressortministeriets egne rammer.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Enkelte af arterne handles, og handlen af disse arter vil blive påvirket af forbuddene knyttet til EU-listen. Effekten vurderes dog ikke at være betydelig. Ved et forbud må det forventes, at størstedelen af omsætningen erstattes med salg af andre arter. Et forbud mod handel forventes derfor at have ubetydelige omkostninger for erhvervslivet, idet det dog ikke kan udelukkes, at enkelte virksomheder vil blive negativt påvirket af et forbud.

Der kan forventes positive erhvervsøkonomiske konsekvenser ved at forhindre, at nogle af disse arter vil kunne etablere sig i Danmark, idet flere arter kan gøre skade på anlæg, afgrøder mm. Det vil kunne forventes, at det er positivt for erhvervene, at de undgår alle eller en del af de beskrevne skadeseffekter og omkostningerne associeret med dem, hvis de berørte invasive arters introduktion og spredning hindres eller mindskes.

Beskyttelsesniveau

Forslaget vil begrænse de invasive ikke-hjemmehørende arters negative indflydelse på biodiversiteten og miljøet, og dermed have en positiv påvirkning af miljø-, natur- og sundhedsbeskyttelsen i både Danmark og EU.

Høring

Forslaget har været i høring i EU-miljøspecialudvalget den 12. – 13. juni 2017. Danmarks Jægerforbund finder det hensigtsmæssigt, at en art som mårhund optræder på listen, da det også, vil forpligte nabolande til at bekæmpe denne. Danmarks Jægerforbund videre er bekymret for, at en placering af mårhund, bisamrotte og nilgås på listen vil medføre, at forbuddet mod handel (med døde individer) dermed udstrækkes til disse arter og ønsker ikke at optagelsen på listen vil fratage jægere muligheden for optimal udnyttelse af den ressource vildtet udgør som føde, når det gælder nilgås og for udstopning/skindlægning af mårhund og bisamrotte. Endelig noteres med tilfredshed, at der arbejdes for at Kommissionens opdateringsproces af EU-listen udskydes, til der foreligger erfaringer fra implementeringen. Det bemærkes til ovenstående, at forordningen kun omfatter levende enheder af de invasive arter. Det vil sige, at man fortsat godt vil kunne sælge, konsumere, udstoppe/skindlægning de døde/skudte dyr.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) finder det ønskeligt, at de positive økonomiske konsekvenser uddybes yderligere. DN kan desuden ikke anbefale, at Danmark arbejder for at Kommissionens opdateringsproces udskydes, og henviser bl.a. til, at tidlig bekæmpelse af arter under etablering er mest effektiv, både i forhold til forebyggelse og langsigtet omkostningseffektivitet. Forebyggelse og tidlig bekæmpelse er således en væsentlig del af Forordningen. Endelig anbefaler DN, at Danmark arbejder for optagelse af kæmpe-bjørneklo på EU listen. DN anfører herunder, at det er meget kortsigtet at henvise til, at det vil være ”omkostningsfuldt” at bekæmpe kæmpe-bjørneklo, som argument for ikke at optage arten på EU listen.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget har været forhandlet i komitéen for invasive arter. Der vurderes at være generel tilslutning til forslaget, dog forventes enkelte lande at være imod forslaget, og flere medlemslande er generelt imod optagelse af enkelte arter på listen. Kommissionens gennemførelsesforordning forventes at blive vedtaget med kvalificeret flertal.

Regeringens generelle holdning

Regeringen finder, at begrænsning og bekæmpelse af invasive arter er et væsentligt hensyn i forhold til at beskytte af den hjemmehørende biodiversitet. Regeringen støttede vedtagelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1143/2014 om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter samt den følgende gennemførelsesforordning 2016/1141 om første EU-liste.

Regeringen mener samtidigt, at Kommissionens aktuelle forslag til opdatering af EU-listen er præmaturo, idet medlemslandene endnu ikke har indhentet erfaringer fra implementeringen af den første EU-liste.

Regeringen lægger særlig vægt på, at medlemsstaterne ikke forpligtes til at udrydde ikkehjemmehørende invasive arter, der allerede er vidt udbredt, såfremt udryddelsen ikke er mulig, omkostningerne er høje og ikke står i passende forhold til de fordele udryddelsen indebærer, eller hvis de tilgængelige udryddelsesmetoder har alvorlige negative konsekvenser for menneskers sundhed eller miljø.

Regeringen arbejder for, at medlemsstaternes forpligtelser afbalanceres i forhold til de faktiske risici og ressourcemæssige implikationer.

Regeringens holdning til hver art bygger på, hvor udbredt arterne er, hvad de anvendes til, omkostningsniveauet, samt dennes passende forhold til de fordele, udryddelsen indebærer.

For nogle af de foreslåede 12 arter kan det være omkostningseffektivt at få listet dem på EU-listen, fordi deres fremtidige skadeomkostninger forventes at blive høje. Omkostninger ved passivitet forventes således at være højere end omkostningerne ved en aktiv indsats. Dette vil specielt gælde for arter, som endnu ikke er etableret i Danmark eller kun er meget lidt udbredt endnu. Det kan også gælde for arter som fx mårhund, hvor Danmark allerede har en bekæmpelse, som vurderes at opfylde bekæmpelses-forpligtelserne jf. EU-forordningens artikel 19. En optagelse på EU-listen af disse arter vil forpligte andre medlemslande til også at bekæmpe dem, så de ikke indvandrer over den danske grænse.

På den baggrund agter regeringen at stemme for forslaget, idet regeringen arbejder for, at nilgås, alligator-urt, kæmpe-silkeplante, mammutblad, japansk styltegræs, forskelligbladet tusindeblad, mårhund, bisamrotte og lampepudsergræs, kommer på EU-listen over invasive arter. Samtidig lægger regeringen særlig vægt på, at smalbladet vandpest, kæmpe-bjørneklo og kæmpe-balsamin ikke kommer på EU-listen, da de er udbredte i Danmark, og bekæmpelsen vil være omkostningsfuld.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.